

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۲۱/۰۲/۲۲

لیکوال: شیرمحمد امینی ستانکزی

په افغاني ټولنه کې ناوړه دودونه ولې دود مومي؟!؟

په هېواد کې د ناپوهۍ ترڅنګ؛ جنګ، جګړې، بې روزګاري او لوړه دا هغه څه دي، چې افغانان يې تر انحصار لاندې راوستي دي او د پردیو په فرهنگ قدمونه کېږدي، چې دغه ناوړه فرهنگي يرغل زموږ په خاوره کې ورځ تربلې د پراختیا په لوري روان او زموږ په افغاني فرهنگ باندې منفي اغيزې بښلې دي .

په همدې اساس زموږ په افغاني ټولنه کې ناوړه دودونه دومره زور اخیستي، چې بیوزله کورنۍ هم د یو نوي دود په رامنځته کېدو کې پراخه ونډه اخلي.

ډېری وګړي دخوښیو په محفلونو کې بېلابېل راوارد شوي دودونه رواج کېږي، چې که د اسلام له پلوه بې وڅیرو، نو یادي کړنې ټولې ناروا دي، ځکه د ډېرو بې ځایه لګښت د اسلام په رڼا کې اسراف دی. افغانان د بې ځایه غرور، ناسمو رقابتونو، تربګنیو او د نوم د لوړولو په موخه د ناوړه دود په پراختیا کې سره ګیر دي .

اسلام، چې په آسماني ادیانو کې جامع او بشپړ دین دی، هغه دودونه او کړنې، چې انساني ارزښتونه پکې نغښتي وي او په ګټه یې وي، تائید کړي دي او پر عملي کولو یې ټینګار کړی دی .

د بېلګې په توګه واده کول د ټولو انسانانو لپاره یو غوره تړون بلل کېږي او د انسانانو د ژوند د ټولګرۍ یو لامل دی، چې انساني ژوند ته بقا ورکوي . خو په هغه صورت کې چې د اسلامي قوانینو پر بنسټ باید پلي شي.

د ناوړه دودونو د ترسره کېدو په اړه اقتصادي کارپوهان وايي؛ که چېرې په هېواد کې ولس د زیاتو بې ځایو مصرفونو او بې دلیلو فرهنگونو څخه ګټه وانه خلي، نو د ډېرو افغانانو اقتصادي وضعیت کې ښه والی او د یو کال په کورني لګښتونو کې کره بسنه کېدای شي.

د دغه بې ځایو لګښتونو او ناوړو دودونو د رواجونې څخه افغانان بیا هم لاس نه اخلي او د خپل سرتیمګۍ له وجې په عملي کولو کې له هریوه نه لاسونه اوچت وړي. که همدا دودونه همداسې پراختیا ومومي، نو کېدای شي، چې ډېری خلک به داقتصادي بحران سره مخ شي.

دلته به د یو څو ناوړو دودونو یادونه وکړو، چې زموږ په اسلامي او افغاني ټولنه کې رواجیدل یې مخ پر زیاتیدو دی. لکه: په ودونو کې دلوري کچې لګښت، کورنۍ کې په لور باندې دلور ولور اېښودنه، په ودونو کې د ساز او نڅا لپاره هنرمندان په لوړو بېو رابلل، په شیرین خوریو کې دناوې کورنۍ ته د کاري اسبابو بشپړ سیټ ورورل او داسې نورې ناوړې کړنې دي، چې یو کور ودانېږي او ورسره نور سل کورونه وراښېږي .

همداراز له ودونو پرته، په ځینو ځایونو کې د مړې کورکې هم داسې کړنې ترسترګو شوي، چې ښځینه وو ته دسڅاد ورکولو ترڅنګ، ټکري، هندارې او گمنځې ورکوي ، چې دغه عمل د اسلام له نظره ناروا دی . په افغاني ټولنه کې چې یوکس ومري د مړي په نوم خیراتونه کوي، چې بیا د خیرات بلنې لپاره ډېری هغه خلک رابولي، چې خانان او بیوزله ورنه هېر وي، نو دا هغه څه ګڼلای شو، چې په ښکاره ډول خلکو ته ځان ښودنه او داچې یو څوک ثواب ترلاسه کړي، ځان په ګناهونو کې ډوبوي .

همدارنګه په یوې کورنۍ کې د نوي ماشوم زېږېدل، هغه ته د پخوا په څېر چې دیوې ناوې کورنۍ ته ځینې اسباب ورورل کېږي اوس نوي زېږېدلي ماشومانو ته په هماغه اندازه کاري اسباب وروري، چې دا مطلق ناوړه عمل دی او ترسره کول یې په داسې بیوزله ټولنه کې، چې یوکس ټوله ورځ دیوې مړۍ ډوډۍ د پیدا کولو لپاره سهار له کوره وځي او بېګاه کورته په ټاکنو لاسونو راځي .

د پاڼو شمېره: له 1 تر 2

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکني د لیکنيزې بڼې پاڼوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په خیر و لولئ

افغانستان یو له هغو بې وزلو هېوادونو څخه دی، چې اقتصادي اړتیاوې له بهر هېوادونو ترلاسه کوي، بیا نو ولې زیات او بې ځایه لگښت وشي، چې نورو هېوادونو ته مو لاس غځولي او بیا دلته یې په غلطو خبرو او بې ځایه لارو لگوو.

نو مور مسلمانان په دې باوري یو، چې هر هغه عمل؛ کوم شرعي جواز ونه لري، کارول یې دځان هلاکول او یا داچې گټه ترلاسه کړي، په آخرت کې ورنه د ناوړو کړنو پوښتنه کېدونکې ده .

د ناوړو کړنو د بندیز په اړه ځینو ځایي سیمو کې د قومي شوراگانو لخوا یادو دودونو ته نه ویل شوي دي او په ترسره کولو یې ځیني جرمانې هم اېښودل شوي، خو بیا هم د عمل جامه یې نه دي اغوستي.

زموږ د ټولو هېوادوالو یواځینې غوښتنه ده، چې د ناوړو کړنو د ترسره کېدو مخنیوی دې په غوڅ بندیز سره ترسره شي، چې دنور و غلطو فرهنگونو په مخنیوي کې ارزښتمن گام اوچت شي .

د ناوړه فرهنگونو بندیز د حکومت او یا د قومي مشرانو لخوا درې گټې ولسونو ته رسېږي.

لومړۍ: دا چې ولسونه د خپل کورنۍ د سمبالښت په موخه پیسې سپما کوي.

دویم: د شریعت احکامو باندې ځان برابر وي.

درېیم: د کلیو په کچه دنوم دلوروالي او بې ځایه تربگنیو ځای اتحاد او ورورگلوۍ نیسي .

راځئ هېوادوالو! د ناوړه دودونو په ځای د اسلام په ارشاداتو ځانونه وپوهاوو؛ هغه کړنې ترسره کړو، چې نه مور ته تاوان راوړسېږي او نه هم خپل افغاني دود ته کوم زیان؛ د دې لپاره خپل نوي نسل ته هغه څه پرېږدو، چې دوی په افغاني کلتور باندې وویاري .

پای